

พันธกิจการฝึกอบรม/หลักสูตรฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว

เพื่อให้แพทย์ผู้จบหลักสูตรมีความรู้ความสามารถที่ครอบคลุมตั้งแต่การประเมินความเสี่ยง ให้คำปรึกษาให้ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและดูแลรักษาผู้เดินทางและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่างถูกต้องเหมาะสมในแต่ละบริบท รวมถึงการเฝ้าระวัง สอบสวนโรคที่เกิดจากการเดินทางและท่องเที่ยว และจัดการแก้ไขปัญหา/โรคและภัยสุขภาพต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการเดินทางและท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้ความรู้และทักษะเฉพาะแขนงแล้ว แพทย์ด้านเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวยังต้องมีความสามารถด้านอื่นๆที่สำคัญได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ความสามารถด้านการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเป็นมืออาชีพ การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม การปฏิบัติงานแบบสหวิชาชีพ ความรู้ความเข้าใจในระบบสุขภาพของประเทศ การบริหารจัดการ กระบวนการคุณภาพและความปลอดภัย ตลอดจนความรับผิดชอบ มีจริยธรรม ทัศนคติ และเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน และองค์กร มีความเอื้ออาทรและใส่ใจในความปลอดภัย โดยยึดถือผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง นโยบายการผลิตแพทย์เวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวที่เน้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของระบบสุขภาพรวมทั้งมิติด้านอื่นๆทางสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของประเทศ

ผลลัพธ์ของการฝึกอบรม/หลักสูตร

แพทย์ที่จบการฝึกอบรมเป็นแพทย์เฉพาะทางสาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว ต้องมีความสามารถทั้ง 6 ด้านดังนี้

1) การดูแล รักษา และป้องกัน โรคในนักเดินทางทุกกลุ่ม (Patient/Traveler Care)

- ก. ประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพของนักเดินทางแต่ละบุคคล โดยเก็บข้อมูลด้านต่างๆที่จำเป็นมาวิเคราะห์ร่วมกับความรู้ด้านระบาดวิทยา และสามารถสื่อสารความเสี่ยงได้
- ข. ให้คำปรึกษาก่อนการเดินทาง ให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันโรค
- ค. ให้คำปรึกษา วินิจฉัย และรักษาโรคหลังการเดินทาง และโรคเขตร้อน รวมถึงสามารถส่งต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่นได้อย่างเหมาะสม

- ง. ให้คำปรึกษานักเดินทางทุกกลุ่ม (นักท่องเที่ยว นักธุรกิจ นักเรียน อาสาสมัคร ผู้ย้ายถิ่นฐาน) และทุกจุดหมายปลายทาง โดยเข้าใจความแตกต่างของความเสียด้านสุขภาพในนักเดินทาง/จุดหมายปลายทางที่ต่างกัน

ต้องผ่านการประเมิน EPA หลักอย่างน้อย 2 อย่าง ตามภาคผนวก 3, 4, 5

EPA 1: ทักษะการให้คำปรึกษาก่อนการเดินทาง

EPA 2: ทักษะการดูแลนักท่องเที่ยวหลังการเดินทาง

EPA 3: ทักษะในการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง

2) ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการนำไปใช้ดูแล รักษา เฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคในนักเดินทาง (*Medical Knowledge and Skill*)

- ก. นำความรู้ ทักษะ ไปใช้ในการดูแล รักษา เฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางและท่องเที่ยว
- ข. อธิบาย หลักการ และการประยุกต์ด้านเวชศาสตร์ป้องกันทั่วไปและเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว
- ค. อธิบาย หลักการของระบาดวิทยาและการเฝ้าระวังโรค ในนักเดินทางและนักท่องเที่ยว

3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการพัฒนาตนเอง (*Practice-based learning and Improvement*)

- ก. ดำเนินการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามมาตรฐานการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข
- ข. วิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข
- ค. เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ

4) ทักษะปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสาร (*Interpersonal and Communication Skills*)

- ก. สื่อสารให้ข้อมูลด้านเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวแก่นักเดินทาง ญาติ ประชาชน ชุมชน และสังคม ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและชุมชน
- ข. นำเสนอข้อมูลนักเดินทาง/ผู้ป่วย/ประชาชน และชุมชน และอภิปรายปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
- ค. ถ่ายทอดความรู้และทักษะ ให้บุคลากรทางการแพทย์ ประชาชน และชุมชน

- ง. เผยแพร่ สื่อสาร ข้อมูล ความรู้ด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวกับเวชศาสตร์ป้องกัน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค ที่เกี่ยวกับการเดินทางและท่องเที่ยว ที่มีความน่าเชื่อถือ แก่ สาธารณชน ชุมชน สังคม
- จ. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำงานกับผู้ร่วมงานทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ
- ฉ. เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่แพทย์และบุคลากรอื่น โดยเฉพาะทางเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว

5) ความเป็นมืออาชีพ (Professionalism)

- ก. มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติอันดีต่อผู้ป่วย ญาติ เพื่อนร่วมวิชาชีพ ประชาชนและชุมชน
- ข. มีจิตสำนึกแห่งการป้องกันโรค (Preventive Mind)
- ค. มีทักษะด้านที่ไม่ใช่เทคนิค (Non-technical skills) และสามารถบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสม
- ง. มีความสนใจใฝ่รู้ และสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (continuous professional development)
- จ. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
- ฉ. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

6) การปฏิบัติงานให้เข้ากับระบบ (System-based practice)

- ก. มีความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพ และการสาธารณสุข ของระดับประเทศ และในระดับภูมิภาค และนานาชาติที่เกี่ยวข้อง
- ข. เข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการเดินทาง และการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ค. มีความรู้และมีส่วนร่วมในระบบพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษา การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม ในผู้ป่วย ประชาชน และชุมชน
- ง. ใช้ทรัพยากรสุขภาพอย่างเหมาะสม (cost consciousness medicine) และสามารถปรับเปลี่ยนการดูแลรักษา การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม ในผู้ป่วย ประชาชน และชุมชน ให้เข้ากับบริบทของการ บริการสาธารณสุขได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ

6 แผนการฝึกอบรม/หลักสูตร

6.1 วิธีการให้การฝึกอบรม

1) สมรรถนะการดูแล รักษา และป้องกันโรคในนักเดินทางทุกกลุ่ม (Patient/Traveler Care)

ก. แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 เรียนรู้ด้านต่างๆดังต่อไปนี้ ในระดับที่ไม่ซับซ้อน ภายใต้ความควบคุมของอาจารย์ ดังนี้

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้	1.2 วิธีการให้การฝึกอบรม/กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนา
1.1.1) มีทักษะการให้คำปรึกษาก่อนการเดินทาง (pre-travel counseling)	1.2.1) แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 เรียนรู้ทักษะการให้คำปรึกษาในนักเดินทางและท่องเที่ยวที่ไม่ซับซ้อน โดยเน้นทักษะการซักประวัติและการประเมินนักเดินทางและท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน (risk assessment) และให้คำแนะนำอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบรรยาย (Lecture) และมีการสอนแบบกรณีศึกษาและการสังเกตการณ์ (Case demonstration and observation) โดยอาจารย์และแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2,3 และฝึกปฏิบัติในคลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง
1.1.2) มีทักษะในการดูแลผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บป่วยภายหลังจากการเดินทาง (Post-travel evaluation)	1.2.2) แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 เรียนรู้ทักษะการให้การดูแลผู้ป่วยที่มีการอาการเจ็บป่วยที่ไม่ซับซ้อนและพบได้บ่อยในนักเดินทาง โดยจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบรรยาย (Lecture), การสอนข้างเตียง (Bed-sided teaching) โดยอาจารย์และแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2, 3 และฝึกปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยคลินิกที่มีผู้ป่วยมีไข้มากรักษา คลินิกโรคเขตร้อนและคลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง
1.1.3) มีทักษะในการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อ	1.2.3) แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 เรียนรู้ทักษะการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อที่พบได้บ่อย สามารถส่งตรวจและแปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เฉพาะได้อย่างถูกต้อง โดยจัดให้มีการเรียนการสอนแบบ (Lecture), การสอนข้างเตียง และฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วย คลินิกที่มีผู้ป่วยมีไข้มากรักษา คลินิกโรคเขตร้อน และคลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง โดยการดูแลและควบคุมของแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2,3 และอาจารย์แพทย์
1.1.4) มีทักษะในการให้คำแนะนำและเลือกใช้วัคซีน	1.2.4) แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 เรียนรู้ทักษะการให้คำแนะนำและเลือกใช้วัคซีน (ที่ซับซ้อน) อย่างถูกต้องเหมาะสมในนักเดินทางและบุคคลทั่วไป โดยจัดให้มีการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนาการเรียนรู้ (active learning) โดยมีการมอบหมายงาน (assignment) และสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (workshop) ภายใต้งานการควบคุมดูแลโดยอาจารย์แพทย์ และฝึกปฏิบัติในคลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง

ข.แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2,3 เรียนรู้ด้านต่างๆดังต่อไปนี้ ในระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น ภายใต้ความควบคุมและให้คำแนะนำของอาจารย์ ดังนี้

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้	1.2 วิธีการให้การฝึกอบรม/กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนา
1.1.1) มีทักษะการให้คำปรึกษาก่อนการเดินทาง (pre-travel counseling)	1.2.1) แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2,3 เรียนรู้ทักษะการให้คำปรึกษาในนักเดินทางและท่องเที่ยวที่ซับซ้อนมากขึ้น นักเดินทางเฉพาะกลุ่มและการเดินทางในสถานการณ์หรือพื้นที่เฉพาะ โดยเน้นการบูรณาการความรู้ ทักษะการซักประวัติและการประเมินนักท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน (risk assessment) และให้คำแนะนำอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสามารถเป็นที่ปรึกษาของแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 ได้ โดยจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบรรยาย แบบเน้นพัฒนาการเรียนรู้ (Active learning) โดยมีการมอบหมายงาน (assignment) และสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (workshop) การสอนแบบกรณีศึกษาและการสังเกตการณ์ (Case demonstration and observation) โดยอาจารย์แพทย์ และฝึกปฏิบัติในคลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง
1.1.2) มีทักษะในการดูแลผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บป่วยภายหลังจากการเดินทาง (Post-travel evaluation)	1.2.2) แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2,3 เรียนรู้ทักษะการให้การดูแลผู้ป่วยที่มีการอาการเจ็บป่วยที่ซับซ้อนในนักเดินทางและท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการสอนสาธิตและการสังเกตการณ์ (Case demonstration and observation) สอนข้างเตียงและดูแลผู้ป่วยพร้อมกับอาจารย์ (specialty round) และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 โดยฝึกปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วย คลินิกที่มีผู้ป่วยไข้มาชิกา คลินิกโรคเขตร้อนและคลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง
1.1.3) มีทักษะในการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อ	
1.1.4) มีทักษะในการให้คำแนะนำและเลือกใช้วัคซีน	1.2.3) แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2,3 เรียนรู้ทักษะการให้คำแนะนำและเลือกใช้วัคซีนทุกชนิดอย่างถูกต้องเหมาะสมในนักเดินทางและบุคคลทั่วไป และโดยจัดให้มีการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนาการเรียนรู้ (active learning) โดยมีการมอบหมายงาน (assignment) และสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (workshop) ภายใต้การควบคุมดูแลโดยอาจารย์แพทย์ และฝึกปฏิบัติในคลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง

2) **ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการนำไปใช้แก้ปัญหาของผู้ป่วยและสังคมรอบด้าน**
(*Medical Knowledge and Skills*)

- ก. แพทย์ประจำบ้านปีที่ 1 ศึกษาความรู้พื้นฐานด้านเวชศาสตร์ป้องกัน และความรู้ที่สำคัญเฉพาะแขนง (Lecture กลางที่สมาคมฯ จัดให้สำหรับแพทย์ประจำบ้านทุกแขนงเรียนพร้อมกัน)
- ข. แพทย์ประจำบ้านปีที่ 1,2,3 เรียนและปฏิบัติงานในแขนงเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว
- ค. แพทย์ประจำบ้านทุกชั้นปี เข้าร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ เช่น outbreak investigation , topic review, interesting case, morbidity-mortality conference, journal club เป็นต้น

3) **การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้จากการปฏิบัติ** (*Practice-based Learning and Improvement*)

ระหว่างการฝึกอบรม 3 ปี แพทย์ประจำบ้านต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะดังต่อไปนี้

- ก. เรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข
- ข. เรียนรู้การวิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์
- ค. ฝึกการวิเคราะห์ปัญหา และ ค้นหาปัญหาวิจัย (research question) และสามารถนำเสนอโครงร่างการวิจัย และผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษา
- ง. ดำเนินการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข และเป็นไปตามมาตรฐานการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข

4) **ทักษะปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสาร** (*Interpersonal and Communication Skills*) แพทย์ประจำบ้านทุกชั้นปีต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะดังต่อไปนี้

- ก. ฝึกสื่อสารให้ข้อมูลด้านเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวแก่นักเดินทาง ญาติ ประชาชน ชุมชน และสังคม ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและชุมชน
- ข. ฝึกการนำเสนอข้อมูลนักเดินทาง/ผู้ป่วย/ประชาชน และชุมชน และอภิปรายปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
- ค. ฝึกถ่ายทอดความรู้และทักษะ ให้บุคลากรทางการแพทย์ ประชาชน และชุมชน

- ง. เรียนรู้การเผยแพร่ สื่อสาร ข้อมูล ความรู้ด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวกับเวชศาสตร์ป้องกัน เพื่อการป้องกันควบคุมโรค ที่มีความน่าเชื่อถือ แก่สาธารณชน ชุมชน สังคม
- จ. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำงานกับผู้ร่วมงานทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ
- ฉ. ฝึกการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่แพทย์และบุคลากรอื่น โดยเฉพาะทางเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว

5 ความเป็นมืออาชีพ (Professionalism) แพทย์ประจำบ้านทุกชั้นปีต้อง

- ก. เรียนรู้การมีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติอันดีต่อนักเดินทาง ผู้ป่วย ญาติ เพื่อนร่วมวิชาชีพ ประชาชนและชุมชน จากอาจารย์และแพทย์รุ่นพี่
- ข. เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรมในนักเดินทางแต่ละชาติ และเข้าใจความแตกต่างในความเชื่อ ความคิด ของนักเดินทางแต่ละคน
- ค. พัฒนาจิตสำนึกแห่งการป้องกันโรค (Preventive Mind)
- ง. ฝึกทักษะด้านที่ไม่ใช่เทคนิค (Non-technical skills) และสามารถบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสม
- จ. พัฒนาตนเองให้มีความสนใจใฝ่รู้ และสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (Continuous professional development)

6) การปฏิบัติงานให้เข้ากับระบบ (System-based Practice) แพทย์ประจำบ้านทุกชั้นปี

- ก. เรียนรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพ และการสาธารณสุข ของระดับประเทศ และในระดับภูมิภาคและนานาชาติที่เกี่ยวข้อง
- ข. ฝึกส่วนร่วมในระบบพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษา และป้องกันผู้ป่วย ประชาชน และชุมชน
- ค. เรียนรู้การใช้ทรัพยากรสุขภาพอย่างเหมาะสม (cost consciousness medicine) และสามารถปรับเปลี่ยนการดูแลรักษาและป้องกันผู้ป่วย ประชาชน และชุมชน ให้เข้ากับบริบทของการบริการสาธารณสุขได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ